

Viếng thăm cung điện hoàng gia Hàn Quốc Gyeongbokgung

Từ Minh Tâm

Sau một chuyến đi khá mạo hiểm, vì không biết rõ đường sá mà cứ ham vui đi đại, chúng tôi đã tới trung tâm Hán Thành lúc 11 giờ trưa ngày 8/11/2007 để chuẩn bị vào thăm Gyeongbokgung (Cung Cảnh Phúc).

Từ trạm xe điện Quang Hoá Môn ở phía Nam, chúng tôi đi khoảng 400 mét, sau đó qua một đường hầm ngầm dưới đường thì đến góc phía Đông Nam của cung điện nơi có phế tích là một tháp canh tên là Dongsibjagak. Đây là tháp canh góc Đông Nam. Phía Tây Nam cung điện hồi xưa cũng có một tháp canh tên là Seosibjagak nhưng tháp này đã bị cháy do chiến tranh với người Nhật. Toàn cung điện được bao bọc bởi tường thành hình chữ nhật có 4 cửa ra vào. Cửa Đông là Geonchunmun, cửa Tây là Yeongchunmun, cửa Bắc là Sinmumun và cửa Nam là Gwanghwamun (Quang Hoá Môn). Cửa Quang Hoá là cửa lớn nhất và có ba lối vào. Đây là một kiến trúc tiêu biểu của Hán Thành. Cửa cổng hồi xưa chỉ mở ra trong những dịp lễ lớn mà thôi. Quan lại và sứ thần phải đi vào bằng cửa hông.

Nhưng có lẽ vì xây cất trùng ngày xui xẻo nên cổng Quang Hoá bị di chuyển liên miên. Cổng nguyên thủy được xây vào năm 1395 để đánh dấu sự ra đời của triều đại họ Lý. Năm 1592, nó bị người Nhật phá huỷ toàn bộ khi quân Nhật chiếm Triều Tiên trong thời gian đó. Năm 1867 vua Lý Cao Tông cho xây lại hoàn toàn. Đến năm 1926, khi người Nhật xâm chiếm Triều Tiên lần thứ hai thì cổng này bị họ dời lên phía Bắc. Nó nằm đó 150 năm không được sửa chữa cho tới năm 1963, dưới thời tổng thống Phác Chánh Hy, thì được dời về trước toà nhà làm Phủ Toàn Quyền của người

Nhật. Cuối tháng 12 năm 2006, công trình phục hồi cổng này lại được tiến hành một lần nữa. Trong tương lai nó sẽ được dời về phía Nam của vị trí hiện nay 14.5 mét đúng vị trí mà nó đã được xây cất lúc ban đầu. Dự trữ dự án này sẽ kéo dài tới cuối năm 2009 mới hoàn tất. Do đó hôm nay, người ta rào chắn lung tung khiến cho tôi không biết ngã nào để đi.

Bà xã tôi lanh trí thấy phía tay phải có nhiều xe buýt loại chở khách tua du lịch đậu khá nhiều thì nghi là lối vào ở phía đó. Đúng vậy. Chúng tôi đi vài chục mét thì lấy lối vào cung điện ở phía Đông. Từ đây phải đi khoảng 50 mét để tới chỗ mua vé. Giá vé là 3000 won (khoảng 2,5 đô la). Đi thêm một chút nữa thì tới cổng Hưng Lễ. Đây cổng phía trong sau cổng Quang Hoá để vào cung điện. Trước cổng này có rất nhiều diễn viên mặc trang phục các thị vệ đang canh gác hoàng cung. Có cả một cái trống thật lớn. Cứ mỗi giờ, họ làm lễ đổi gác rất long trọng.

Cung Cảnh Phúc xưa kia là cung điện chánh của đất nước Triều Tiên. Lịch sử xây cất và “tái xây cất” cung điện này liên hệ tới lịch sử của Triều Tiên vì nơi đây thể hiện quyền lực tối cao của đất nước.

Sơ lược lịch sử xây cất:

Khi tướng quân Yi Seong-gye (Lý Thành Quế, sau này là vua Taejo (Thái Tông) lập nên triều đại Chosun (hay Joseon - Triều Tiên) năm 1394, ông muốn dời đô về Hán Thành vì thủ đô cũ Gaeseong (Khai Thành Thị) không phát triển được. Ông nhờ kiến trúc sư Jeong Dojeon (Trịnh Đạo Truyện) chủ trì công việc này.

Cung điện mới được xây ở trung tâm Hán Thành giữa hai ngọn núi lớn là Namsan (Nam Sơn) ở phía Nam và Bagaksan (Bắc Hán) ở phía Bắc. Kiến trúc lúc đó gồm trên 500 căn nhà lớn nhỏ nhưng quan trọng nhất là Điện Càn Chánh nơi đặt ngai vàng và tiếp triều, sau đó là phòng tiếp khách, chỗ ở của hoàng gia ...

Khi quân Nhật xâm lăng và chiếm đóng Triều Tiên năm 1592-1598 toàn bộ cung điện đã bị tàn phá nên hoàng gia phải dời về cung điện phụ là Changdeokgung (Cung Xương Đức) để làm việc.

Khu vực này để hoang vắng trong 250 năm. Đến năm 1865 dưới thời vua Gogong (Cao Tông), việc trùng tu cung điện này được bắt đầu trở lại. Ba năm sau thì công việc hoàn tất và nhà vua đã có thể trở về đây làm việc. Khi đó toàn khu vực rộng 410.000^{m2} (41 mẫu) gồm có 330 kiến trúc lớn nhỏ với 5792 phòng đã tạo nên một thành phố nhỏ tượng trưng cho chủ quyền của dân tộc Triều Tiên và là nơi cư ngụ của hoàng gia.

Năm 1895, người Nhật phái một toán lính đặc biệt đến ám sát hoàng hậu Myeongseong (Minh Thành) vì bà này hơi chống họ.

Chồng bà là vua Gojong (Cao Tông) đã sợ hãi và cùng hoàng tử chạy vào sứ quán Nga để trốn. Sau này ông ở trong một cung điện khác và không được trở lại cung điện này vì Nhật đã chiếm đóng Triều Tiên và bắt đầu một chính sách đồng hoá. Họ phá huỷ 85% kiến trúc trong hoàng cung. Họ xây một toà nhà to lớn để làm trụ sở của Toàn Quyền Nhật tại Triều Tiên ở

ngay trước Điện Càn Chánh của nước này lúc đó.

Sau năm 1945 Nhật đầu hàng đồng minh nhưng Triều Tiên chia hai, Hàn Quốc ở phía Nam và Bắc Triều Tiên ở phía Bắc. Tuy vậy việc phục hồi và xây dựng Cung Cảnh Phúc đã được bắt đầu và tiếp tục trong hàng chục năm.

Năm 1954, hoàng cung bắt đầu mở cửa cho công chúng vào xem.

Năm 1968 cổng Gwanghwamun (Cổng Quang Hoá) được phục hồi.

Dần dần tới năm 2005, công việc xây cất và phục chế dần dần được tiến hành (nhưng chắc chắn sẽ không được như xưa). Toà nhà Phủ Toàn Quyền của Nhật đã bị phá bỏ, cổng Hung Lễ được xây lại, cung điện của các hoàng tử ở phía Đông đã được phục hồi ...

Toán thị vệ đang gác trước cổng Hung Lễ

Những kiến trúc bên trong Cung Cảnh Phúc:

Chúng tôi qua cổng Hung Lễ từ phía Nam để vào trong. Các cổng thành của cung điện giống tương tự như kiến trúc của người Trung Hoa. Ngay cả chữ viết trên cổng cũng dùng chữ Hán. Tuy nhiên, màu sơn thì ngoài màu đỏ còn

có màu xanh lá cây và xanh dương cũng được sử dụng rất nhiều. Các kiến trúc ở đây đa số đều mới phục chế nên màu sắc còn rất tươi đẹp.

Sau Hưng Lễ Môn, qua một cây cầu đá là Càn Chánh Môn (Cổng Càn Chánh Geunjeongmun - chữ mun có nghĩa là môn : cổng). Qua khỏi cổng chúng tôi bước vào khu vực dành riêng cho nhà vua, có tường ngăn bao bọc. Kinh thành này có nhiều lớp tường, từ đây

Điện Càn Chánh

vào trong là Tử Cẩm Thành.

Ngày xưa, cổng Càn Chánh chỉ dành cho vua và các đại thần đi vào. Thần dân hay sứ thần các nước khác phải đi các cửa phụ bên trái hay phải. Ngày nay chúng tôi đi thẳng qua cổng này để tới sân chầu và sau đó là Điện Càn Chánh.

Sân chầu là nơi các quan văn võ đứng nghe huấn thị của nhà vua hay các dịp lễ lạc quan trọng. Hai bên lối vào có những bia đá trên có ghi cấp bậc của các quan (giống như ở Đại Nội Huế). Trong sân điện chỉ lát đá và không thấy trồng cây cối gì hết

Điện Càn Chánh (Geunjeongjeon - chữ jeon có nghĩa là Điện): Đây là một kiến trúc một tầng làm bằng gỗ. Diện tích điện rất lớn và nó được đặt nằm trên nền đá cao. Cột được sơn đỏ, vách sơn xanh lá cây. Kèo được trang trí

lộng lẫy nhưng hơi hoa hòe. Trần nhà được vẽ lưỡng long tranh châu. Mái lợp ngói đen. Quanh điện có hành lang rộng rãi với những lan can bằng đá. Ngoài ra, còn có các tượng thú trong 12 con giáp làm bằng đá.. Nơi đây đặt ngai vàng để nhà vua hội kiến quần thần hay tiếp kiến các sứ bộ ngoại giao. Đứng ra là ngai đỏ vì ghé ngói trên cao được sơn màu đỏ. Phía sau lưng nhà vua là bức tranh vẽ cảnh năm

ngọn núi, mặt trời và mặt trăng. Bên trong điện không thấy bàn ghế mà chỉ có các gối nệm để các quan đại thần ngồi. (Người Hàn thích ngồi bệt dưới đất để nói chuyện, xem phim Hàn Quốc bạn sẽ thấy như vậy).

Điện Càn Chánh cũng là nơi các vua làm lễ đăng quang. Có 7 vị vua làm lễ lên ngôi ở đây là Jeongjong (Định Tông),

Sejong (Thế Tông), Danjong (Đoan Tông), Sejo (Thế Tổ), Seongjong (Thành Tông), Jungjong (Trung Tông), và Myeongjong (Minh Tông).

Điện Càn Chánh là nơi đẹp đẽ và có tính dân tộc nên ngày nay thường được các cặp vợ chồng sắp cưới tới chụp hình kỷ niệm. Ngoài ra, tôi thấy có rất nhiều đoàn học sinh thiếu nhi được các cô giáo hướng dẫn đến xem một công trình tượng trưng cho tinh thần dân tộc, một kiến trúc tượng trưng cho quyền độc lập và tự chủ của Triều Tiên.

Sau Điện Càn Chánh, chúng tôi tiếp tục ra phía sau để xem các kiến trúc nhỏ hơn và có tính cách riêng tư hơn của nhà vua là:

Điện Tư Chánh (Sajeongjeon): Nơi làm việc của nhà vua. Sau khi hội họp xong với

quần thần thì nhà vua về đây để suy nghĩ chuyện quốc gia đại sự. Trong điện phía trên ngai vàng có bức tranh vẽ hình lưỡng long tranh châu.

Đền Thiên Thu (Cheonchujeon): nằm ở phía Tây Điện Tư Chánh: nơi thảo luận về các công trình văn hoá.

Đền Vạn Xuân (Manchujeon): nằm ở phía Đông Điện Tư Chánh.

Chúng tôi theo một cổng nhỏ ở phía Tây để ra khỏi khu Tử Cấm Thành và xem một kiến trúc khá rất xinh đẹp nằm ở giữa một cái hồ là:

Lầu Khánh Hội (Gyeonghoeru : Đây là nơi nhà vua chiêu đãi ngoại giao đoàn hay các lễ lạc khác như yến tiệc mừng những người thi đậu. Toà nhà khá lớn, các cột được đặt trên những chân bằng đá (sau này sửa lại bằng bê tông). Quanh hồ có nhiều cây cối như tùng, thông ... Có cả những cây liễu đang rũ lá làm cho cảnh trí thêm đẹp để trữ tình.

Phía trước Lầu Khánh Hội là Điện Tư Chánh (Sujeongjeon): nơi dùng làm văn phòng nội các.

Do không có nhiều thì giờ, nên chúng tôi phải trở ra mà không đi tiếp ra phía sau để xem các kiến trúc nhỏ có tính cách riêng tư của gia đình nhà vua như Điện Giao Thái, Điện Hợp Nguyên và vườn ngự uyển Amisan. Ngoài ra, ở đó cũng có các phòng ngủ của hoàng gia như Điện Khang Ninh nơi ngủ của nhà vua. Còn nếu tiếp tục lên phía Bắc thì có một nơi ngắm cảnh rất đẹp nằm trên một hồ nhỏ là Hương Viễn Đình (Hwangwonji). Đây là một toà nhà bát giác, có mái ngói với độ dốc phù hợp với

ngọn núi Bắc Hán ở phía sau. Chung quanh hồ có trồng cây kiềng rất đẹp.

Từ trong sân sau của Cung Cảnh Phúc có thể nhìn thấy Viện bảo tàng văn hoá và dân tộc Hàn Quốc là nơi mà chúng tôi đã ghé thăm mấy năm trước. Còn ở phía xa xa chính là Lầu Xanh (Blue House) tức là Phủ Tổng Thống hay là cơ quan quyền lực cao nhất Hàn Quốc hiện nay.

Cung Cảnh Phúc thể hiện chủ quyền của nhà vua trên đất nước Triều Tiên. Qua dòng lịch sử, cung này bị tàn phá nhiều lần nên ngày nay không còn lại bao nhiêu kiến trúc. So với

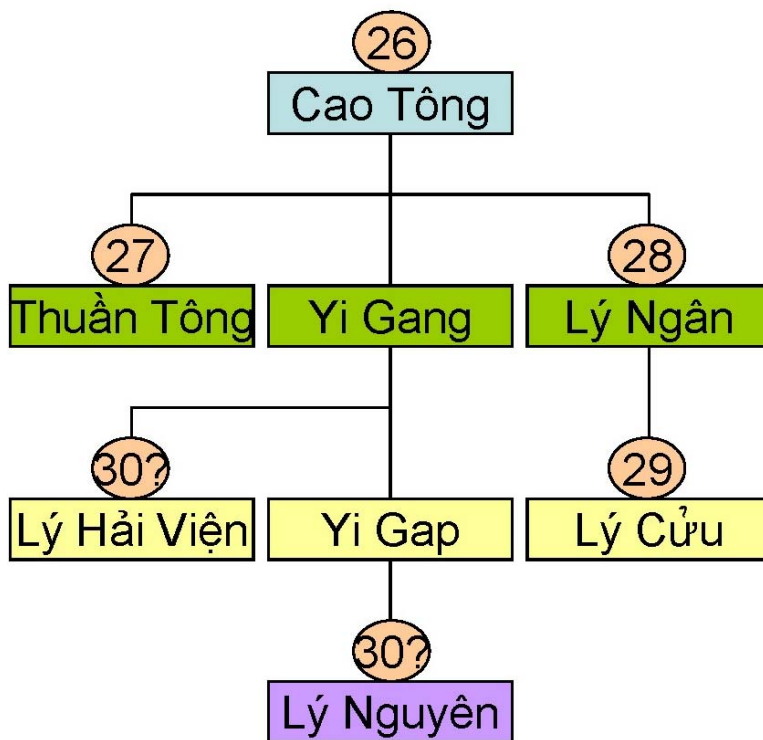
Lầu Khánh Hội nơi đãi tiệc của hoàng gia

cung điện triều đình Huế thì nơi đây không to lớn bằng. Dù vậy đây cũng là nơi đáng tới xem để hiểu biết thêm về dân tộc Triều Tiên. Ở Hán Thành còn có 4 cung điện khác nữa của hoàng gia. Trong số đó có cung điện được con cháu của hoàng tộc sinh sống và giữ gìn cẩn thận là Cung Xương Đức (Changdokkung). Cung này nằm ở phía Đông của Cung Cảnh Phúc khoảng 1,5 km. Sau này nếu có điều kiện trở lại Hán Thành, chúng tôi sẽ đi thăm những nơi đó.

Số phận của hoàng gia Hàn Quốc:

Đến xem cung điện hoàng gia Hàn Quốc, chúng ta tự hỏi những chủ nhân của nơi đây bây giờ ra sao. Họ có cuộc sống như thế nào và chánh phủ Hàn Quốc đã đối xử với họ ra sao ? Dưới đây là vài thông tin về hoàng gia Hàn Quốc:

Cuối thế kỷ thứ 19, nước Hàn Quốc có tên là Triều Tiên và được lãnh đạo bởi vua Gojong (Cao Tông) vị vua đời thứ 26 của triều đại

Sơ đồ gia phả hoàng gia Hàn Quốc

Chosun (hay Joseon – chữ này cũng được dịch là Triều Tiên) . Triều đại này được lập nên bởi tướng Yi Seonggye (Lý Thành Quế) năm 1392 hơn 500 năm trước. Họ Yi dịch sang từ Hán Việt là Lý, nhưng ở đây tôi cũng dùng nguyên gốc để dễ tìm hiểu. Về đối ngoại, Triều Tiên lúc đó nằm giữa ba thế lực: Trung Quốc, Nga và Nhật. Nhờ những cái cách thời Minh Trị Thiên Hoàng mà nước Nhật rất hùng mạnh. Họ muốn bành trướng lãnh thổ và Triều Tiên chính là nơi họ muốn chiếm lấy đầu tiên. Làm vua của một đất nước vào thời điểm có nhiều biến động quốc tế và lúc đất nước của mình yếu

kém là một điều không may. Sau vụ ám sát hoàng hậu Minh Thành và chiến thắng hải quân Nga trong trận Đồi Mã, Nhật đã bắt đầu bảo hộ Triều Tiên. Vua Cao Tông lúc này chỉ còn hư vị mà thôi. Ông có bảy người con. Năm 1907, vua Gojong truyền ngôi lại cho hoàng tử thứ tư tên là Yi Cheok lấy hiệu là Sunjong (Thuần Tông).

Vua Thuần Tông, còn gọi là vua Yungheui (Long Hi), là vị vua thứ 27 của dòng họ Yi.

Đây là vua cuối cùng của Triều Tiên. Ông chỉ kế vị được có 3 năm từ năm 1907 đến năm 1910 thì mất chức. Theo hiệp ước năm 1910, nước Triều Tiên bị nước Nhật sát nhập. Từ đây tới năm 1945, Triều Tiên bị mất tên trên bản đồ thế giới nên không còn vua. Vua của Triều Tiên lúc đó là vua ... Nhật tức là Minh Trị Thiên Hoàng. Cung Cảnh Phúc bị Nhật chiếm rồi xây Phủ Toàn Quyền ở ngay phía trước. Vua Sunjong phải dời về ở cung điện nhỏ hơn là Cung Xương Đức (Changdeokgung) ở phía Đông cung Cảnh Phúc.

Năm 1910, sau khi vua Thuần Tông bị truất ngôi, em của ông là hoàng tử thứ bảy của vua Cao Tông là Yi Eun (Lý Ngân) được coi là người có vai vế cao nhất trong

hoàng tộc. Do đó ông này coi như kế truyền đời thứ 28 của hoàng gia. Ông này đã qua Nhật học từ năm 1907 và cưới công chúa Nashimoto Morimasa của Nhật năm 1920. Trong thế chiến thứ hai, ông tham gia quân đội Nhật trong binh chủng không quân.

Sau này, khi Triều Tiên được độc lập năm 1945, ông xin Tổng Thống Lý Thừa Vãn để hồi hương cùng với gia đình nhưng không được chấp thuận. Mười tám năm sau tức là năm 1963, ông cùng với vợ mới được hồi hương sau 56 năm, lúc đó ông đã 66 tuổi. Vừa tới phi trường ông bị bệnh nặng đến nỗi bất tỉnh và

được đưa vào bệnh viện để cứu chữa. Nhưng bệnh tình trầm trọng, ông chỉ được cứu sống nhưng phải nằm trên giường. Bảy năm sau ông chết tại Cung Xương Đức ở Hán Thành.

Con trai trưởng của ông chết từ nhỏ nên đời thứ 29 của hoàng gia Triều Tiên bây giờ truyền lại cho con trai thứ hai của ông tức là cháu nội của vua Cao Tông tên là Yi Gu (Lý Cửu). Lý Cửu là đứa con hai dòng máu giữa hoàng tử Hàn Quốc Lý Ngân và công chúa Nhật Nashimoto. Ông này sinh năm 1931 ở Tokyo, Nhật Bản nhưng đã đi du học về ngành kiến trúc ở Mỹ nhiều năm và có quốc tịch Mỹ năm 1959. Năm 1963, ông về Hàn Quốc cùng với gia đình và trở lại quốc tịch Hàn Quốc năm 1964. Ông được cư ngụ trong cung Xương Đức ở Hán Thành và dạy về kiến trúc tại Đại Học Quốc Gia Hán Thành. Ông có công ty hàng không riêng tên là Shinhan nhưng làm ăn thất bại. Đến năm 1979 ông trở lại Nhật để kinh doanh sau đó thì đi lại giữa Hàn Quốc và Nhật Bản. Ông mất vì bệnh nhồi máu cơ tim ở Nhật năm 2005.

Đời thứ 30 của hoàng gia Triều Tiên còn ở trong vòng tranh cãi giữa hai phe. Một phe chọn cháu cố của vua Cao Tông là Yi Won (Lý Nguyên) một phe khác chọn cháu nội của vua Cao Tông là Yi Haewon (Lý Hải Viên). Bà này là cô của Lý Nguyên và hiện là người lớn tuổi nhất trong hoàng tộc. Lý Nguyên được nhiều người trong hoàng tộc ủng hộ hơn. Ông này sinh năm 1962, có du học tại Mỹ về ngành truyền thông và hiện sống tại Wondang, Hàn Quốc.

Đó là nói về dòng chính, còn con cháu dòng họ Lý rất đông. Họ sống rải rác khắp nơi. Có người sinh sống ở nước ngoài như Mỹ và Nhật. Có người khá giả nhưng cũng có người rất nghèo khổ và phải sinh sống bằng nghề lao động. Khi bạn xem phim Chuyện Tình của Hoàng Tử thì tưởng rằng hoàng gia Hàn Quốc sống rất sung sướng, suốt ngày vui chơi mà không làm gì. Thật ra, đó chỉ là giả tưởng và số phận những hậu duệ của hoàng gia Jeseon thật ra không may mắn lắm như đã trình bày.

Câu chuyện về hoàng tử Lý Long Tường:

Nhân nói về hoàng gia họ Lý của Hàn Quốc, tưởng cũng nên nói thêm về chuyện một gia đình họ Lý của nước ta lưu lạc đến Hàn Quốc. Đó là gia đình hoàng tử Lý Long Tường. Nhớ lại trong lịch sử nước ta, cuối triều Lý, Trần Thủ Độ lập công chúa Lý Chiêu Hoàng lên làm vua, sau đó bắt buộc bà ta nhường ngôi lại cho chồng là Trần Cảnh, bắt đầu triều đại nhà Trần. Trong dòng họ Lý có nhiều người không bằng lòng. Trần Thủ Độ cố ý bắt hết những người chống đối như Lý Long Tường để xử. Trong hoàn cảnh khó khăn đó, Lý Long Tường cùng gia đình đã lên thuyền trốn khỏi nước. Lúc đầu ông tính qua Trung Hoa nhưng nghĩ lại người Hoa đã công nhận họ Trần và có thể bắt ông trả lại Việt Nam nên ông lưu lạc tận Hàn Quốc, lúc bấy giờ là nước Cao Ly. Ở đó ông được người Cao Ly chấp nhận và ngược lại ông cũng có công trong việc giúp người Cao Ly chống lại quân xâm lược Mông Cổ. Ông cùng tướng sĩ đã đánh thắng quân Mông Cổ nhiều trận. Chiến công của ông đã được triều thần Cao Ly công nhận và lập bia kỷ niệm.

Ngày nay, con cháu họ Lý có rất đông, nhưng qua nhiều thế hệ, họ đã trở nên người Hàn chính cống. Nhiều người trong số này rất giàu và làm chủ một công ty lớn ở Hàn Quốc. Họ đã trở về quê của tổ tiên mình ở miền Bắc để thăm viếng. Hiện giờ ở Hàn Quốc có hội của những người họ Lý có gốc gác Việt Nam. Họ chính là cháu chắt của hoàng tử Lý Long Tường ./

(10/2007)

(Trích ký sự du lịch Á Châu quyền rũ - tập 2. ACQR - tập 1 đã xuất bản năm 2007)

